

บทที่ 7

ระเบียบวิธีวิจัย

ตามแนวทางการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กรรมวิธีศึกษาโดยให้ลูกจ้าง แสดงความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบตัวลูกจ้างแต่ละคน ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ศึกษาจัดไว้เป็นตัวแปรภายนอก (exogeneous variables) ในขณะที่ลักษณะของบุคลิกภาพต่าง ๆ และภาวะความรู้สึกเอ เลียน เนชันจัดไว้เป็นตัวแปรภายใน (endogeneous variables)

บรรดาตัวแปรภายนอกทั้งหลายจัดไว้เป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งจะมีอิทธิพลเสริมแรงจากบรรดาตัวแปรบุคลิกภาพต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ก่อนแล้ว ส่งผลไปยังห่วงโซ่สุดท้ายของกระบวนการศึกษาในครั้งนี้ นั่นคือ ภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันหรืออีกนัยหนึ่งคือ ตัวแปรตามของการศึกษาวิจัย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในลำดับแรกสุดของการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมรายชื่อโรงงานต่าง ๆ ที่จัดไว้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพื่อนำมาจัดแยกประเภท (categories) ตามความประสงค์ซึ่งจะมุ่งวิเคราะห์วิจัย หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าโรงงานใดเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หรือไม่ ในที่นี้อาศัยพิจารณาจากลักษณะ เทคโนโลยีทางการผลิต ประกอบกับระเบียบในการบริหารงานที่เป็นแบบสมัยใหม่ ตลอดจนกระทั่งจำนวนลูกจ้างในโรงงานหรือสถานประกอบการนั้น ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญความคู่กับคำแนะนำวิจัยของบรรดาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการดำเนินงานในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ๆ

ส่วนการจัดประเภทโรงงานขนาดใหญ่เป็น 4 ประเภท เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามแนวที่จะศึกษาวิเคราะห์ และเป็นตัวแทนของประชากรลูกจ้างทั้งหลาย ได้พิจารณาตามลักษณะของงานการผลิตที่คาดว่าจะ เอื้ออำนวยให้เกิดโอกาสการมองเห็นและระบุได้ถึงผลงานของคนเองของบรรดาลูกจ้างมากน้อยลดหลั่นกัน เป็นลำดับ ทั้งนี้

โดยอ้างอิงแนวคิด และ เกณฑ์กำหนดตามนักคิดทฤษฎีทางด้าน เอ เลียน เนชันในโรงงานอุตสาหกรรมมา เป็นพื้นฐานในการพิจารณาตัดสินใจ

เนื่องจากการศึกษารูปนี้ จำกัดตัวอย่าง เฉพาะลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ดังกล่าว ด้วยมิให้เป็นการศึกษาที่ใหญ่โต เกินกำลังของผู้ศึกษาเองประการหนึ่ง นอกเหนือจาก เหตุผลสำคัญดังได้ระบุไว้แล้วในบทที่ผ่านมา จึง เป็น เหตุให้ต้องประสบความยากลำบากในการ เสาะหาโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะงาน เอื้ออำนวยให้ลูกจ้างมีโอกาสมองเห็นและระบุได้ถึงผลงานจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ตามหลักคิดและทฤษฎี โดย เงื่อนไขที่สภาพการผลิตปัจจุบัน เป็นการผลิตเพื่อการค้าขนาดใหญ่และผลิต เป็นจำนวนมาก (mass production) ลักษณะกระบวนการผลิตโดยทั่วไปจึงมีการแบ่งงานกันทำอย่างละเอียดทุกขั้นตอนของการผลิต ผู้ผลิตแต่ละราย เป็น เพียงผู้มีส่วนร่วมที่ประจำแน่นอน เฉพาะตำแหน่งหรือส่วนงานหน้าที่ของตนในสายกระบวนการผลิตอันคือ เนื่อง มิใช่เป็นผู้ผลิตที่ทำการผลิตสินค้าแต่ละชิ้นด้วยตนเองตั้งแต่ เริ่มต้นจนสำเร็จรูปดัง เช่นที่ เคยปรากฏในหัตถกรรมครัว เรือนแต่ครั้งอดีต ฉะนั้น 1 ใน 4 ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดแบ่งไว้ตาม เป้าหมายการวิเคราะห์ ให้เป็นประเภทที่ลูกจ้างมีโอกาสมองเห็นและระบุได้ถึงผลงานจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองอย่างสมบูรณ์ในทางปฏิบัติ เพื่อศึกษาจริงจึง เป็นไปได้เพียงประเภทโรงงานที่ลูกจ้างมีโอกาสมองเห็นและระบุได้ถึงผลงานจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองมากที่สุดตาม เงื่อนไขของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่เท่านั้น ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าข่ายประเภทดังกล่าวในที่นี้ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมประเภท เครื่อง เคลือบดินเผา ที่ปรากฏว่ายังมีขั้นตอนการผลิตที่ลูกจ้างมีโอกาสแสดงฝีมือสร้างสรรค์ของตนเองอย่างเต็มที่อยู่บ้าง เช่น ในแผนกที่มีหน้าที่เขียนลวดลายลงบนผิวภาชนะ เครื่องเคลือบดินเผาต่าง ๆ ในแผนกงานดังกล่าว ลูกจ้างซึ่ง เป็นผู้ผลิตแต่ละรายจะต้องรับผิดชอบผลงานชิ้นของตนเอง เป็นการเฉพาะ แม้ส่วนใหญ่จะ เขียนลวดลายที่เหมือนกัน แต่ก็ยังสามารถมองเห็น เอกลักษณ์ในฝีมือการ เขียนของตนเองที่แตกต่างจากผู้อื่นได้ โดยแต่ละคนยังสามารถระบุผลงานชิ้นของตนเองได้อย่างแม่นยำ เว้นเสียแต่ว่าผลผลิตได้ถูก เคลื่อนย้าย ไปสู่แผนก เคา เผาแล้ว เท่านั้นจึงจะต้องอาศัยจดจำจากหมายเลขที่ประทับไว้และมีลักษณะงานลักษณะ เดียว เท่านั้นที่ผู้ศึกษา เห็นว่าลูกจ้างผู้ผลิตน่าจะมี

โอกาสใช้ฝีมือของตนเองและเห็นผลจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองมากที่สุดเท่าที่มีอยู่ในบรรดาลักษณะงานต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในปัจจุบัน

ส่วนโรงงานในประเภทตรงข้ามเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ลักษณะการผลิตและประเภทของการผลิตมีส่วนส่งเสริมให้ลูกจ้างเห็นผลจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองน้อยที่สุด ลักษณะการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยทั่วไป มักจะจัดไว้ในประเภทนี้ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ได้เลือกโรงงานผลิตเส้นใยและเม็ดพลาสติก เป็นตัวอย่างของลักษณะโรงงานประเภทนี้ทั้งหมด และสำหรับโรงงานในประเภทที่เหลืออีก 2 ประเภทนั้น ผู้ศึกษาได้พิจารณาเลือกโรงงานที่คาดว่าลักษณะการผลิตเปิดโอกาสให้ลูกจ้างสามารถเห็นผลงานของตนเองได้ค่อนข้างน้อยและค่อนข้างมาก โดยที่ในทางปฏิบัติจริงยังมีลักษณะคลุมเครือและไม่อาจกำหนดเส้นแบ่งแยกประเภทให้เป็นที่ชัดเจนแน่นอนได้ ถึงกระนั้น ผู้ศึกษาก็สามารถบรรลุเป้าหมายในการคัดเลือกประเภทโรงงานอุตสาหกรรมในสุดปลายทั้ง 2 ขั้วตรงข้ามกันได้ดีพอที่จะนำผลมาวิเคราะห์ได้ดังที่มุ่งหวังเอาไว้

เมื่อได้ประเภทของโรงงานที่ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเจาะจงโรงงานที่เข้าข่าย 4 ประเภทดังกล่าว เริ่มต้นด้วยโรงงาน 2 ประเภทปลายขั้วแล้วต่อมา เป็นโรงงานที่จัดอยู่ใน 2 ประเภทช่วงกลาง ซึ่งปรากฏว่าการติดต่อขอความอนุเคราะห์ เข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ เป็นไปอย่างยากลำบาก ทำให้เป้าหมายที่ประสงค์จะได้ตัวอย่างลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมมาศึกษาประเภทละ 2 โรงงาน เพื่อจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชั่น ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันหากต่างโรงงาน เป็นอันต้องล้มเลิกไป เพราะสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลประเภทปลายขั้วทั้ง 2 ได้เพียงประเภทละ 1 โรงงาน เท่านั้นทำให้ถึงแม้จะได้ตัวอย่างโรงงาน 2 ประเภทช่วงกลางมาครบตามความต้องการ คือ ประเภทละ 2 โรงงาน ก็ไม่อาจจะวิเคราะห์ให้เห็นผลที่ชัดเจนเพียงพอจะบ่งบอกอะไรได้ เนื่องจากโรงงาน 2 ประเภทในช่วงกลางมีลักษณะที่ยังมีอาจหาเส้นแบ่งความแตกต่างให้ชัดเจนได้ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงจำกัดอยู่เพียงการวิเคราะห์เปรียบเทียบจากตัวอย่างระหว่างโรงงานต่างประเภทกัน 4 ประเภท

(inter-factory relationships) เท่านั้น และนอกจากนี้แล้ว การไม่ได้รับความร่วมมือจากทางโรงงานให้ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากบรรดาลูกจ้าง ยังมีผลให้ต้อง เปลี่ยนแปลงโรงงานในแต่ละประเภทไปจากเดิมที่ตั้ง เป้าหมายไว้ ซึ่งกรณีนี้ผู้ศึกษามีอาจจะควบคุมได้ ทุกอย่างจึงปรากฏออกมาในลักษณะที่โรงงานซึ่ง เก็บรวบรวมข้อมูลมาได้จริง ๆ ตั้งกระจัดกระจายอยู่คนละทิศละทางในอาณานิคม กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรสาคร และสมุทรปราการ โดยทั้งหมดขึ้นอยู่กับความบังเอิญว่าจะได้รับการตอบรับให้ความอนุเคราะห์จากโรงงานแห่งใด ในที่นี้ผู้ศึกษาจึงใคร่ที่จะถือว่าความบังเอิญดังกล่าวก็คือการสุ่มตัวอย่างให้กับการศึกษาครั้งนี้แล้วในขั้นตอนหนึ่ง หลังจากที่ได้ทำการตั้ง เป้าหมายเจาะจงประเภทของโรงงาน เป็น 4 ประเภทในขั้นแรกสุด (purposive sampling) อันทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการผลิต เอื้ออำนวยต่อโอกาสในการมองเห็นผลงานจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองครอบคลุมทั้ง 4 ระดับ ดังนี้

1. ประเภทของงานอุตสาหกรรมที่คาดว่าลูกจ้างมีโอกาสมอง เห็นและระบุได้ถึงส่วนของผลผลิตที่เกิดจากฝีมือหรือน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้น้อยที่สุด ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมผลิต เส้นใยและ เม็ดพลาสติก ซึ่งมีตัวอย่างลูกจ้างที่ศึกษาจำนวน 50 คน

2. ประเภทของงานอุตสาหกรรมที่คาดว่าลูกจ้างมีโอกาสมอง เห็นและระบุ ส่วนของผลผลิตที่เกิดจากฝีมือหรือน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้ค่อนข้างน้อย ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมผลิต เครื่องใช้ไฟฟ้า ด้วยจำนวนลูกจ้างที่นำมาศึกษารวมทั้งสิ้น 95 คน

3. ประเภทของงานอุตสาหกรรมที่คาดว่าลูกจ้างมีโอกาสมอง เห็นและระบุ ส่วนของผลผลิตที่เกิดจากฝีมือหรือน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้ค่อนข้างมาก ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ ซึ่งมีจำนวนลูกจ้าง เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้รวม 85 คน

4. ประเภทของงานอุตสาหกรรมที่คาดว่าลูกจ้างมีโอกาสมอง เห็นและระบุ ส่วนของผลผลิตที่เกิดจากฝีมือหรือน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้มากที่สุด ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมผลิต เครื่อง เคือบดินเผา ด้วยจำนวนตัวอย่างลูกจ้าง 55 คน

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง เกือบทั้งหมด สารของแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย (1) คำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (personal background) ของผู้ตอบ (2) คำถามเกี่ยวกับแนวทัศนคติต่อการทำงาน ว่าผู้ตอบมีทัศนคติในทางบวกหรือทางลบต่อการทำงานอย่างไรบ้าง (3) คำถามเกี่ยวกับภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน (4) คำถามเกี่ยวกับลักษณะของงานหน้าที่ที่ทำภายในโรงงาน (5) คำถามเกี่ยวกับโครงสร้างของโรงงาน (6) คำถามเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ภายในโรงงาน และ (7) คำถามเกี่ยวกับความก้าวหน้าของงานที่ทำในโรงงานนั้น ๆ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในครั้งแรก ได้รับการแนะนำแก้ไขจากผู้รู้ในแขนงความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยและผู้รู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระการวิจัย เกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนผู้รู้ในเรื่องภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน จนกระทั่งสามารถสร้างคำถามต่าง ๆ ได้ครอบคลุมในเนื้อหาที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนของคำถามวัดแนวทัศนคติต่อการทำงานและวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน ซึ่งถือว่าเป็นการวัดในเรื่องทัศนคติของผู้ตอบโดยตรงนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกันตรงที่ประกอบด้วยข้อความจำนวนหนึ่ง สำหรับให้ลูกจ้างแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพียงใดในทำนองเดียวกับมาตราวัดทัศนคติแบบไลเกอร์ (Likert Scales) ซึ่งในที่นี้จะแยกเป็นความคิดเห็นต่อข้อความต่าง ๆ ด้วย 7 ลำดับคือ (1) ไม่เห็นด้วยทุกอย่าง (2) ไม่เห็นด้วยเกือบทุกอย่าง (3) ค่อนข้างจะไม่เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ (5) ค่อนข้างจะเห็นด้วย (6) เห็นด้วยเกือบทุกอย่าง และ (7) เห็นด้วยทุกอย่าง

ข้อความที่สร้างขึ้นโดยอาศัยการแสดงความคิดเห็นใน 7 ลำดับข้างต้นเป็นคำตอบนั้น ในเบื้องต้นได้มีการนำไปทดสอบกับกลุ่มทดสอบที่ทราบคุณสมบัติ (known groups) เพื่อมุ่งหาค่าอำนาจจำแนก (discriminative power) ของแต่ละข้อความ อันทำให้ได้ทราบว่าแต่ละข้อความมีความเที่ยงตรงภายในเพียงใดและข้อความใดที่เหมาะสมแก่การคัดเลือกนำไปใช้เป็นมาตราวัดจริงในลำดับต่อไป

สำหรับข้อความทั้งหมดที่ได้สร้างขึ้นนั้น พอจะแยกแยะได้ว่าให้พิจารณาได้
ชัดเจนขึ้นดังต่อไปนี้

(1) ข้อความวัดแนวทิศทางของการทำงาน ได้แก่

1.1 ถ้าหากว่าเป็นไปได้ดังปรารถนาแล้ว สิ่งที่ไม่อยากทำมากที่สุด
ก็คืองาน

1.2 หากจะให้เลือกยกย่องใครสักคน ข้าพเจ้าพิจารณาจากความ
สำเร็จหรือความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของเขา ก่อนเรื่องอื่น

1.3 สมมติว่าข้าพเจ้ามีโอกาสเลือกกระหว่างงานสองอย่างที่มีให้ทำ
ข้าพเจ้าจะเลือกทำงานที่ได้ค่าจ้างสูงแต่ทำแล้วอาจจะไม่สบายใจอยู่บ้าง มากกว่าที่จะ
เลือกทำงานที่ได้ค่าจ้างต่ำแต่ทำแล้วให้ความสบายใจ

1.4 ความสามารถของเราไม่จำเป็นว่าจะต้องดูจากการทำงาน
เท่านั้น

1.5 เงินช่วยให้เรามีความสุขได้ตามที่หวังเอาไว้

1.6 งานฝีมือ มีค่ามากกว่างานที่ทำด้วยเครื่องจักร

1.7 ขอเพียงแต่ได้ทำงานที่ถูกต้องเท่านั้น เรื่องค่าจ้างและค่าตอบแทน
อื่น ๆ ล้วนแต่เป็น เรื่องที่สำคัญน้อยกว่ามาก

1.8 ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกหรือ เพลิดเพลินกับการทำงาน

1.9 ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่แปลกไปจากที่เคยทำอยู่เป็นประจำ

1.10 ข้าพเจ้า เป็นคนประเภท ไม่ชอบทำงานที่ต้องอยู่ในความ
ควบคุมของใคร

1.11 เป็นความสุขอย่างหนึ่ง ที่ได้มองเห็นผลสำเร็จอัน เกิดจาก
น้ำพักน้ำแรงของเราเอง

1.12 โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์มีความซื่อสัตย์ที่ทำงานก็ เพราะ
ความจำเป็นบังคับให้ทำ

1.13 ข้าพเจ้าเห็นว่าเงินมีความสำคัญและต้องมาก่อน เรื่องอื่น ๆ

1.14 ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังที่เพื่อนร่วมงานที่ใกล้ชิดสนิทสนมไม่เอาใจใส่

ต่องานเท่าที่ควร

1.15 การมีหัวหน้างานมาคอยกำกับ สิ่งให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้โดยใกล้ชิด ทำให้ข้าพเจ้าทำงานได้ดีกว่ากรณีที่ต้องคิดและทำด้วยตนเอง

1.16 ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังทุกครั้งที่ทำงานไม่ได้ผลอย่างที่เราจะได้

1.17 คนบางคนมีฐานะดีพอที่จะใช้ชีวิตได้อย่างสบายโดยไม่ต้องทำอะไร แต่กลับมาดรามาดร่าทำงาน เราถือว่าคนพวกนี้เป็นพวกหาเรื่องลำบากใส่ตัวแท้ ๆ ทีเดียว

(2) ข้อความวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชั่น จะแยกกล่าว เป็นมิติต่าง ๆ เป็นลำดับไปดังต่อไปนี้

2.1 ข้อความวัดภาวะความรู้สึกไร้อำนาจ ได้แก่

2.1.1 ในขณะที่ทำงาน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองเป็นเพียงสกรูตัวน้อย ๆ ที่ติดอยู่กับเครื่องจักรอันใหญ่โต เท่านั้น ไม่รู้เลยว่างานหน้าที่ของตนเองจะมีผลต่อผลผลิตสำเร็จรูปมากน้อยอย่างไร

2.1.2 หากเกิดสงครามขึ้นมา คนอย่างเราคงตายกันหมด คงไม่มีอำนาจอิทธิพลใด ๆ ไปห้ามการรบร่าย่าฟันกันให้สงบลงได้

2.1.3 คนทั่วไปมักกล่าวว่า ลูกจ้าง เป็นเพียงเครื่องมือทำเงินให้กับนายจ้าง เท่านั้น แต่สำหรับตัวข้าพเจ้าเองไม่เคยคิดว่าตนเองเป็นดังเช่นที่เขาว่ากัน

2.1.4 ตามความเป็นจริงนั้น ค่าจ้างจะยิ่งสูงขึ้นก็ต่อเมื่อเราทำงานได้ผลงานมากขึ้น

2.1.5 ไม่ว่าเราจะมีปัญหาอะไรกับนายจ้าง ผู้แพ้ก็คือพวกเรา ซึ่งเป็นลูกจ้าง

2.1.6 อาจจะมีหลายสิ่งหลายอย่างในความสำเร็จของคนเราที่ไม่ขึ้นอยู่กับดวง

2.1.7 รัฐบาลจะอนุมัติให้ขึ้นค่าแรงหรือไม่ พวกลูกจ้างอย่างเราคงไม่สามารถจะไปใช้อิทธิพลบังคับรัฐบาลได้

2.1.8 ยิ่งเราทำงานหนักขึ้นเพียงใด ชีวิตความเป็นอยู่ก็ยิ่งจะดีขึ้นเพียงนั้น

2.1.9 ข้าพเจ้ารู้สึกว่ เด็กทุกวันนี่กำลังเสี่ยงต่อการเสียคน โดยที่ผู้ใหญ่ก็ยังไม่รู้จะหาทางแก้ไขได้อย่างไร

2.1.10 การทำงานได้ปริมาณงานมากขึ้น ไม่ได้หมายความว่า จะได้รับค่าตอบแทนมากขึ้นตามไปด้วย

2.1.11 ขอเพียงแต่ให้มีกำลังใจที่เข้มแข็งเท่านั้น เราก็สามารถเอาชนะอุปสรรคสำคัญ ๆ ไปได้

2.1.12 ไม่ว่าจะถูกจ้างจะทำอะไรโดยมีการรวมหมู่รวมพวก ย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อคนทั่วไปเสมอ

2.2 ข้อความวิพากษ์ความรู้สึกไร้ความหมาย ได้แก่

2.2.1 มีแต่คนโง่เท่านั้นที่คิดว่าตัวตาย

2.2.2 ข้าพเจ้าพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ทุกวันนี้แล้วไม่เรียกร้อง
อยากจะได้อะไรอีก

2.2.3 ข้าพเจ้าไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่า งานที่ทำอยู่ทุกวันมีความสำคัญ
อย่างไร

2.2.4 ทุกวันนี้ ข้าพเจ้ามีความสุขมากที่สุดทีเดียว เพราะรู้ว่าชีวิต
มีจุดหมายและมีความหวัง

2.2.5 คนเราเกิดมา ทำงานกันหลังซดหลังแข็งบ้างก็ตกงาน
เดินเตะฝุ่น บ้างเจ็บออก ๆ แอด ๆ แล้วตายไป ชีวิตดูเหมือนจะไม่มี
ความหมายอะไรเลย

2.2.6 ทุกวันนี้ มีแต่เรื่องแปลกใหม่และตื่นเต้นอยู่เสมอ ทำให้
ชีวิตไม่น่าเบื่อเลย

2.2.7 โลกนี้ซับซ้อนมาก จนกระทั่งข้าพเจ้าไม่เข้าใจจริง ๆ
ว่าอะไรเป็นอะไร

2.2.8 ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นสุขที่มีคนที่รัก เข้าใจและคอยเอาใจ
ใส่ทุกข์สุขของข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลา

2.2.9 สังคมทุกวันนี้ ทุกคนไม่ไว้ใจกันและกัน ต่างคนต่าง
หาประโยชน์เข้าตัวเอง

2.2.10 ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตัวเองขณะนี้มีความสุขมากถึงจะมี
ชีวิตอยู่ ก็เหมือนกับตายไปแล้วทั้งเป็น

2.2.11 การฆ่าตัวตายไม่ใช่ความโง่ แต่เป็นทางเลือกทาง
หนึ่งของชีวิต

2.2.12 ข้าพเจ้าไม่รู้จักจริงๆ ว่า มีชีวิตอยู่ไปทำไมและเพื่อ
อะไร

2.2.13 เมื่องานที่ทำอยู่มิได้มีประโยชน์ต่อใครเลย ข้าพเจ้า
รู้สึกหมดกำลังใจและทำงานไปวัน ๆ อย่างเฉื่อยเนื่อย

2.2.14 เมื่อคิดถึงความตายขึ้นมา ข้าพเจ้ารู้สึกว่า อยาก
อยู่มากกว่าอยากตาย

2.2.15 คนสำคัญสำหรับข้าพเจ้า ไม่ค่อยจะเห็นว่าข้าพเจ้า
มีคุณค่าสำหรับเขา

2.2.16 คนทั่วไปมักมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมเสมอ

2.3 ข้อความวัดภาวะความรู้สึกเปลี่ยนแปลงเนชั่นจากตัวเอง ได้แก่

2.3.1 ข้าพเจ้าอึดอัดใจมาก ที่ต้องคอยทำอะไร ๆ ให้คนอื่น
พอใจ ทั้งที่ขัดกับความรู้สึกของตัวเอง

2.3.2 หากข้าพเจ้าโกรธใครในใจ ก็จะแสดงออกมาให้เขา
รู้ทันทีว่าข้าพเจ้าโกรธเขา

2.3.3 ไม่รู้ว่าเป็นอะไร ข้าพเจ้าจึงรู้สึกไม่พอใจตัวเองมาก
ขึ้นทุกวัน

2.3.4 ข้าพเจ้ากลัวเรื่องโชคกลาง ทั้งที่ใจไม่ค่อยอยากจะทำ

2.3.5 ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจว่าเหตุใดยิ่งทำงานหนักขึ้น แทนที่
ตัวเองจะได้ยุติกันดีขึ้น กลับกลายเป็นคนอื่นที่ได้ไป

2.3.6 ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อได้คิดได้ทำอะไร ๆ ที่เหมือน
กับคนอื่น ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับที่ใจตัวเองคิดไว้ก็ตาม

2.3.7 เป็น เรื่องธรรมดาที่ลูกจ้างต้องทำตามคำสั่งของนายจ้าง มากกว่าทำตามใจตัวเอง

2.3.8 ทุกวันนี้ ข้าพเจ้าต้องคล้อยตามคนอื่นอย่างอึดอัดใจ แม้ในสิ่งที่ไม่เห็นด้วย

2.3.9 หากมีอะไรในโรงงานที่ทำให้ไม่พอใจ ลูกจ้างก็ควรปรับตัวและทำใจรับสภาพนั้นให้ได้ เพื่อความสงบเรียบร้อยภายในโรงงาน

2.3.10 ทุกวันนี้ข้าพเจ้าต้องทนทำงาน ทั้งที่แสน เบื่อ เหลือ เกิน

2.3.11 ถ้าแน่ใจว่าสิ่งไหนทำให้ตัวเองไม่มีความสุข ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำ ส่วนใครจะ เป็นอย่างไรก็ เป็น เรื่องของเขา

2.3.12 ข้าพเจ้าเจ็บใจตัวเองที่ต้องมาเป็นลูกจ้าง แต่ก็ต้องจำใจ เป็น เพราะไม่มีทางเลือก

2.3.13 ลูกจ้างควรเร่งปรับปรุงการทำงานของตนเองอยู่เสมอ เพราะกิจการที่เจริญรุ่งเรืองของนายจ้าง ก็คือความสุขสบายของลูกจ้างด้วย

2.3.14 โรงงานจะมีบรรยากาศดีหรือไม่ อยู่ที่การรู้จักปรับตัวของบรรดาลูกจ้าง เท่านั้น

นอกจาก เครื่องมือวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชั่นและแนวทรรศนะต่อการทำงาน แล้วยังมี เครื่องมือวัดลักษณะ เนื้อหาของงาน รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ภายในโรงงาน ที่มีการสร้าง เครื่องมือวัด เป็นข้อความให้ลูกจ้างตอบ ในลักษณะ เดียวกันกับมาตราวัดทัศนคติแบบไล เกริร์ด แต่เนื่องด้วย เครื่องมือวัดในสำมกรณีหลัง มีแนวโน้ม เป็นการถามถึงสภาพข้อเท็จจริงมากกว่าจะเป็นการแสดงทัศนคติอันละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง เช่น สองในกรณีแรก ผู้ศึกษาจึงสร้าง เป็นข้อถามวัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจริง โดยเดี่ยว โดยไม่นำมาทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก เพื่อคัด เลือกแต่ เฉพาะข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ดังที่กระทำต่อ เครื่องมือวัดของในกรณีแรก แต่ถึงกระนั้น ก็ได้แสดงประสิทธิภาพของ เครื่องมือวัดด้วยการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ (reliability) ของ เครื่องมือวัดนี้และแสดงไว้ในลำดับถัดไป

การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามสำเร็จ เรียบร้อยแล้วในเบื้องต้น จึงนำไปทดสอบกับบรรดาลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม 2 ประเภท ที่ถือเป็นกลุ่มทดสอบที่ทราบคุณสมบัติว่ามีแนวโน้มจะมีภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันสูงสุด โดยในขั้นทดสอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตสัตว์เรือนนาฬิกาและโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเครื่องเคลือบดินเผา ตามลำดับ มีบรรดาลูกจ้างที่ร่วมมีตอบแบบสอบถามในขั้นทดสอบนี้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 79 คน และด้วยเหตุที่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดสอบเป็นบรรดาลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีระเบียบปฏิบัติในการทำงานอันเคร่งครัดและต้อเนื่องกันตลอดกระบวนการผลิต ทำให้สถิติที่จะขอความอนุเคราะห์จากทางฝ่ายโรงงานให้อนุมัติ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อลูกจ้างจะได้ตอบแบบสอบถามนี้โดยพร้อมเพรียงกันตามจำนวนที่ต้องการได้ภายในช่วงเวลาทำงาน ในขณะที่ผู้ศึกษามีอาจรับข้อเสนองของฝ่ายโรงงานได้ในอันที่จะให้ทางโรงงานนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายแก่บรรดาลูกจ้างใบแผนงานที่ต้องการ ให้นำกลับไปตอบที่บ้านหลังเลิกงานแล้วส่งคืนในวันต่อไป ด้วยเกรงว่าผู้ตอบบางคนอาจจะมีปัญหาในเรื่องคำถาม ซึ่งจำเป็นต้องอธิบายให้เข้าใจอย่างทันทั่วทั้งก่อนจะตอบคำถามนั้น ๆ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็ด้วยเกรงว่าจะมีการปรึกษาหารือกันหรือแม้กระทั่งให้ช่วยตอบแทนกันโดยใครคนใดคนหนึ่ง อันจะมีผลให้คำตอบที่ได้กลับคืนมาไม่อาจนำมาวิเคราะห์ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เฉพาะที่เป็นของผู้ตอบแต่ละคนในแบบสอบถามแต่ละชุด

ฉะนั้น เมื่อมีข้อจำกัดด้วยเงื่อนไข เช่นนี้ จึงต้องอาศัยวิธีที่ผู้ศึกษาจะเป็นผู้อ่านคำถามไปทีละคำถาม แล้วให้ลูกจ้างซึ่งทางโรงงานนัดเตรียมไว้วันละชุด ชุดละประมาณ 5 คน เป็นผู้เขียนตอบลงในแบบสอบถามที่แจกจ่ายให้ ทั้งนี้ กระทำไปในช่วงเวลาพักกลางวันหลังจากที่ลูกจ้างได้รับประทานอาหารกลางวัน เรียบร้อยแล้ว จนกระทั่งถึงเวลาเข้าทำงาน ซึ่งใช้เวลาแต่ละครั้งโดยเฉลี่ยประมาณ 45 นาที การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำไปด้วยกรรมวิธี เช่นนี้จนได้จำนวนตัวอย่างลูกจ้างในแต่ละโรงงานตามที่มุ่งหวัง เอาไว้

วิธีการวัดเนื้อหาต่าง ๆ ที่เครื่องมือวัด เป็นมาตราแบบไลเกิร์ต

นอกจากภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันแล้ว ในเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ ที่มีการวัด เป็นมาตราแบบไลเกิร์ตคือ แนวทรรศนะต่อการทำงาน ภาวะความวิตกกังวลต่อปัญหาส่วนตัวนอก เหนือ เรื่องภายในโรงงาน ความอ่อนไหวของอารมณ์ความรู้สึก ลักษณะความสัมพันธ์ภายในโรงงาน ตลอดจนลักษณะ เนื้อหาของงานหน้าที่ทำ ในบรรดาเนื้อหาดังกล่าว จะมีเครื่องมือ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมาตราส่วนที่มีไว้สำหรับประมาณค่าในแต่ละ เครื่องมือวัดจะมีจำนวนไม่เท่ากัน ทั้งนี้ คำตอบที่ให้แสดงทรรศนะสำหรับแต่ละข้อความของ เครื่องวัดนั้น ๆ อาจจะเป็น 4 คำตอบ (หรือลำดับ) 5 คำตอบ หรือ 7 คำตอบ ความแตกต่างในการที่จะให้มีกี่ คำตอบหรือกี่มาตรา ขึ้นอยู่กับความยากง่าย ความลึกซึ้ง และความละเอียดอ่อนของ เนื้อหาหรือประเด็นที่มุ่งจะวัด สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้ เครื่องมือวัด ภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน เครื่องมือวัดแนวทรรศนะต่อการทำงาน ลักษณะความสัมพันธ์ภายในโรงงานและลักษณะ เนื้อหาของงานที่ทำประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่มี คำตอบให้ เลือกแสดงทรรศนะได้อย่างละเอียดถึง 7 มาตราด้วยกัน ดังที่ได้กล่าวถึง มาแล้วในตอนต้น

ส่วนการให้คะแนนสำหรับคำตอบในข้อความต่าง ๆ ของ เครื่องมือวัด เหล่านี้ ได้จำแนกออกไปตามลักษณะทิศทางของข้อความนั้น ๆ ว่าจะ เป็นไปในทางบวกหรือใน ทางลบตาม เนื้อหาที่มุ่งจะวัด อาทิ ข้อความหนึ่งใน เครื่องมือวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน และมีลักษณะการแสดงความรู้สึกในทางลบ กล่าวว่ "ทุกวันนี้ ข้าพ เจ้าต้องทนทำงานทั้งที่แสน เบื่อ เหลือ เกิน" จะให้คะแนนสำหรับคำตอบต่าง ๆ ดังนี้

ไม่เห็นด้วยทุกอย่าง	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย เกือบทุกอย่าง	2	คะแนน
ค่อนข้างจะไม่เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่แน่ใจ	4	คะแนน
ค่อนข้างจะ เห็นด้วย	5	คะแนน
เห็นด้วย เกือบทุกอย่าง	6	คะแนน
เห็นด้วยทุกอย่าง	7	คะแนน

ในกรณีคำตอบของข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก สำหรับตัวอย่างจาก เครื่องมือวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน เช่นเดียวกัน อาทิ ข้อความที่กล่าวว่า "เมื่อคิดถึงความตายขึ้นมา ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะอยากอยู่มากกว่าอยากตาย" การกำหนด คะแนนความรู้สึก เอ เลียน เนชันจะกลับกันกับข้อความที่แสดงความรู้สึกในทางลบ นั่นคือ ถ้าตอบว่าไม่เห็นด้วยทุกอย่าง จะได้คะแนนสำหรับคำตอบในข้อความนั้น เท่ากับ 7 คะแนน และกรณีที่ตอบว่าเห็นด้วยทุกอย่าง ก็จะได้ 1 คะแนน เป็นต้น

นอกจากกรณีของภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันแล้ว ในกรณีเครื่องมือวัด เนื้อหาอื่น ๆ ก็อาศัยหลัก เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนในตนเองเดียวกัน และด้วยวิธีการดังกล่าวมานี้ เมื่อรวมคะแนนของทุกข้อความในเครื่องมือวัดหนึ่ง ๆ ของลูกจ้าง ผู้ตอบแต่ละคน คะแนนรวมที่ได้ก็จะ เป็นระดับคะแนนในเนื้อหา เรื่องนั้น ๆ ของผู้ตอบ แต่ละคนดังกล่าวที่นั่นนั่นเอง

กรรมวิธีการคำนวณค่าอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกข้อความอันเป็นที่ต้องการ

ใน เครื่องมือวัด เนื้อหาประเด็นต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้น เป็นแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ขึ้นนั้น อาจจะถูกกล่าวได้ว่าลักษณะ เนื้อหาของภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาชนิดต่าง ๆ นั้น มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจาก เนื้อหาส่วนอื่น ๆ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถือว่า เนื่องมาจากคุณสมบัติของ เนื้อหาว่าด้วยแนวคิด เกี่ยวกับภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน น่าจะมีลักษณะที่ยกระดับ เป็นนามธรรม (abstract) อันอธิบายอย่างทั่วไป (generalization) ไปแล้วได้เหมาะสมกว่าการอธิบายที่ จำกัดอยู่ เฉพาะส่วนหรือ เฉพาะปรากฏการณ์ (specification) ฉะนั้น การสร้าง ข้อความ เป็น เครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ตอบ อันจะนำไปสู่ความรับรู้และได้เข้าใจ ทัศนคติต่อ เรื่องนี้ของผู้ตอบ จึง เป็นไปตามลักษณะการตีความต่อแนวความคิดดังกล่าว ทำให้ข้อความทั้งหลายที่สร้างขึ้นต้องมีลักษณะการถามอย่างทั่วไปมากกว่าการ เฉพาะเจาะจง เฉพาะกิจกรรมหรือกรณี ข้อความในลักษณะ เช่นนี้ เมื่อมาประกอบ เข้ากับการถาม ต่อ เรื่องอันลึกซึ้งและซับซ้อน เช่นกรณีภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันด้วยแล้ว ทำให้ ข้อความที่จะใช้ เป็น เครื่องมือวัดยังมีลักษณะอ่อนไหวและล่อแหลม (sensitivity)

มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ กระบวนการค้นหาค่าอำนาจจำแนกของข้อความต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น จึงถูกนำมาใช้เพื่อคัดเลือกให้ได้มาซึ่งข้อความที่มีประสิทธิภาพที่สุด เท่าที่จะทำได้ นั่นก็หมายความว่า ข้อความที่จะนำไปใช้วัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล มาศึกษาจริงจำเป็นต้องมีค่าอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์ปฏิบัติที่กำหนดไว้

แรกสุดจะกล่าวถึง เครื่องมือวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน อันเป็นที่ทราบกันมาแล้วว่า ได้สร้างขึ้นภายในขอบข่ายสาระสำคัญ 3 ประการ คือภาวะความรู้สึกไร้อำนาจ ภาวะความรู้สึกไร้ความหมาย และภาวะความรู้สึกเอ เลียน เนชัน จากตัวเอง ทั้ง 3 มิติดังกล่าวนี้นี้ ประกอบด้วยข้อความสำหรับวัดอยู่เป็นจำนวนรวมกันแล้วเท่ากับ 42 ข้อความด้วยกัน จากจำนวน 42 ข้อความที่สร้างขึ้นในเบื้องต้นนี้ ได้นำไปทดสอบในขั้นทดสอบแบบสอบถาม เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง โดยอาศัยหลักเกณฑ์การหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ดังรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดข้อความโดยให้เนื้อหาของข้อความเหล่านั้น ครอบคลุมภายในขอบข่ายของคำจำกัดความภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันที่กำหนดไว้
2. นำข้อความที่กำหนดไว้นั้น ไปทำการทดสอบก่อนจะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง เพื่อทำการคัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรงสูง หรืออีกนัยหนึ่งคือ ข้อความที่มีศักยภาพจำแนกกลุ่มตัวอย่างลูกจ้างจากโรงงานที่คาดว่าจะมีภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันสูงสุด ออกจากกลุ่มตัวอย่างลูกจ้างจากโรงงานที่คาดว่าจะมีภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันต่ำสุดได้อย่างชัดเจนตามเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกที่กำหนดไว้ การทดสอบดังกล่าวกระทำโดยการนำข้อความทั้งหมดไปให้ลูกจ้างจากกลุ่มตัวอย่างที่ทราบคุณสมบัติจำนวน 79 คน เป็นผู้ตอบ
3. นำค่าคอมจากลูกจ้างทั้ง 79 คน มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ด้วยการรวมคะแนนค่าคอมทั้งหมดของลูกจ้างแต่ละคน จากนั้นเรียงลำดับคะแนนรวมสูงสุด ตามลำดับจนถึงคะแนนรวมต่ำสุด แล้วแยกกลุ่มลูกจ้างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คัดเอามาจากคะแนนรวมสูงสุด เรียงลงมา 20 เปอร์เซ็นต์ และกลุ่มที่ 2 คัดเอามา

จากลำดับคะแนนต่ำสุดขึ้นไป เป็นจำนวน 20 เปอร์เซนต์ เช่นเดียวกัน *

4. คำนวณหาผลต่างของคะแนนเฉลี่ยสำหรับแต่ละข้อความ ระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันสูง กับกลุ่มคะแนนภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันต่ำ ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ได้ก็คือ ค่าอำนาจจำแนกของข้อความแต่ละข้อความที่ใช้เป็นมาตรวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน

5. คัด เลือกเอาแต่เฉพาะข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ เพื่อนำไปใช้เป็นมาตรวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันในขั้นตอนการเก็บข้อมูลจริง ซึ่งในที่นี้ถือเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไป ** จึงจะมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชันได้ ข้อความที่เข้าข่ายมีค่าอำนาจจำแนกตาม เกณฑ์ดังกล่าวได้นำมาแสดงไว้พร้อมทั้งค่าอำนาจจำแนก เป็นจำนวน 8 ข้อความ ดังต่อไปนี้

1. ภาวะความรู้สึกไร้อำนาจ ได้มาจำนวน 2 ข้อความ ได้แก่

1.1 ในขณะที่ทำงาน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเอง เป็น เพียงสกรูตัวน้อย ๆ ที่ติดอยู่กับเครื่องจักรอันใหญ่โต เท่านั้น ไม่รู้เลยว่างานหน้าที่ของตนเอง จะมีผลต่อผลผลิตสำเร็จรูปมากน้อยอย่างไร (D.P. = 3.7)

1.2 หากเกิดสงครามขึ้นมา คนอย่างเราคงตายกันหมดคงไม่มีอำนาจอิทธิพลใด ๆ ไปห้ามการรบราฆ่าฟันกันให้สงบลงได้ (D.P. = 3.1)

2. ภาวะความรู้สึกไร้ความหมาย ได้มาจำนวน 3 ข้อความ ได้แก่

2.1 คนเราเกิดมา ทำงานกันหลังขดหลังแข็ง บ้างก็คดงาน เติบโตขึ้น บ้างเจ็บปวด ๆ แอด ๆ แล้วตายไป ชีวิตดูเหมือนจะไม่มี ความหมายอะไรเลย (D.P. = 4.2)

* การจะใช้ เกณฑ์ที่ เปอร์เซนต์ในการคัด เลือกคะแนนทั้งจากลำดับคะแนนสูงสุด และต่ำสุด ขึ้นอยู่กับลักษณะการกระจายของคะแนน เป็นสำคัญ

** ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการคำนวณหาอำนาจจำแนกได้ในตำราทางด้าน สถิติและการวิจัย โดยเฉพาะของ เซลทิส แคลร์ และคนอื่น ๆ (92:184-185)

2.2 เมื่องานที่ทำอยู่มิได้มีประโยชน์ต่อใครเลย ข้าพเจ้ารู้สึกหมดกำลังใจ และทำงานไปวัน ๆ อย่างเฉื่อยเนื่อย (D.P. = 3.5)

2.3 เมื่อคิดถึงความตายขึ้นมา ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอยากอยู่มากกว่าอยากตาย (D.P. = 2.8)*

3. ภาวะความรู้สึกเอเลี่ยนเนชั่นจากตัวเอง ได้มา 3 ข้อความ ได้แก่

3.1 ข้าพเจ้าอึดอัดใจมาก ที่ต้องคอยทำอะไร ๆ ให้คนอื่นพอใจ ทั้งที่ขัดกับความรู้สึกของตัวเอง (D.P. = 4.0)

3.2 ทุกวันนี้ข้าพเจ้าต้องทนทำงาน ทั้งที่แสนเบื่อเหลือเกิน (D.P. = 3.5)

3.3 ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจว่า เหตุใดยังทำงานหนักขึ้นแทนที่ตัวเอง จะได้อยู่ดีกินดีขึ้น กลับกลายเป็นคนอื่นที่ได้ไป (D.P. = 3.3)

ส่วน เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ จะเป็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* เป็นข้อความที่เสริมเข้ามา เนื่องจากข้อความที่คัดเลือกไว้ตามเกณฑ์กำหนด ยังได้มาน้อยเกินไป ทั้งนี้อาศัยพิจารณาจากข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกใกล้ 3.0 มากที่สุด

คำถามให้ผู้ตอบแสดงข้อเท็จจริงโดยตรงเกี่ยวกับตัวผู้ตอบเอง รวมทั้งให้แสดงความรู้สึกประ เหมินค่อข้อเท็จจริงบางอย่างที่ต้องประสบอยู่ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชีวิตประจำวัน รูปแบบของคำถามมีทั้งแบบให้เลือกตอบและแบบประ เหมินค่า ซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาแสดงไว้ในภาคผนวก

สำหรับกรณีคำถามที่เป็นแบบประ เหมินค่านั้น อาจจะต้องแสดงให้เห็นถึงค่าความ เชื่อถือได้ (ALPHA) ของ เครื่องมือวัดแต่ละอย่างดังนี้

1. เครื่องมือวัดภาวะวิตกกังวล มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.686
2. เครื่องมือวัดความอ่อนไหวของอารมณ์ มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.619
3. เครื่องมือวัดลักษณะความสัมพันธ์ภายในโรงงาน มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.521
4. เครื่องมือวัดแนวทัศนคติต่อการทำงาน มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.696
5. เครื่องมือวัดอำนาจควบคุมต่อกระบวนการผลิต มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.577
6. เครื่องมือวัดภาวะความรู้สึก เอ เลียน เนชัน มีค่าความ เชื่อถือได้ เท่ากับ 0.679

กรรมวิธีกรวิ เเคราะห์ข้อมูล

ในการวิ เเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะได้แยกพิจารณาเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอนด้วยกัน แต่ก่อนที่จะ เริ่มทำการวิ เเคราะห์ในขั้นตอนแรก เป็นต้นไปนั้น จะ เป็นการ นำเสนอข้อมูล เบื้องต้นที่สำคัญ เช่น ข้อมูลทางประชากรและข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวผู้ตอบด้วยรายละเอียดของอัตราส่วนร้อย ซึ่งจะช่วยให้ได้ภาพ เบื้องต้น เป็น ที่เข้าใจชัดเจนเพียงพอแก่การดำ เนินการวิ เเคราะห์ในลำดับต่อไป กล่าวคือ

1. การวิ เเคราะห์ตัวแปร 2 ตัว คือตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ ภาวะความ รู้สึก เอ เลียน เนชัน กับตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ตัวแปรทางด้านประชากร

ตัวแปรความรู้สึกมีอำนาจควบคุมต่อกระบวนการผลิต ความรู้สึกมีอำนาจควบคุมคือ การได้รับรางวัลตามหลัก merit system ความสัมพันธ์ภายในโรงงาน เป็นต้น หรือระหว่างตัวแปรอิสระที่ต่างก็มีความสำคัญด้วยกัน โดยนำเสนอด้วยอัตราส่วน ร้อย เพื่อพิจารณาถึงความแตกต่างและ เสนอด้วยสถิติ เพื่อวัดความสัมพันธ์ทางด้านเนื้อหา ทั้งนี้ จะมีการใช้ประโยชน์ทั้งจากค่าไคสแควร์ (CHI-SQUARE) เพื่อบอกให้ทราบว่าตัวแปร มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และหากปรากฏว่า ตัวแปรที่นำมาพิจารณาความสัมพันธ์ เป็น ตัวแปรชนิดอันดับมาตรวจด้วยกัน ก็จะใช้ประโยชน์จากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระดับ อันดับมาตรวจของกู๊ดแมนและกรูซกัล (Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association)

2. การวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือการวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ ภาวะความรู้สึกเอเลี่ยนเนชั่น กับตัวแปรอิสระอีกจำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน หรือมีค่าความสัมพันธ์กับค่าความรู้สึกเอเลี่ยนเนชั่นจากการพิจารณาในขั้นตอนแรกสูงพอ อันทำให้ผู้ศึกษาคัดเลือกหยิบยกมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้จะวิเคราะห์ตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปรอิสระครั้งละ 2 ตัว เป็นลำดับไป ตัวแปรอิสระในขั้นตอนนี้ จึงมีมากกว่า 1 แง่มุม อันจะทำให้ได้ทราบผลที่สมบูรณ์กว่าการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรก

สำหรับการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ เนื่องจากตัวแปรตัวที่สามที่นำมาทำหน้าที่เป็นตัวแปรทดสอบของแต่ละสมมติฐานมีอยู่เป็นจำนวนหลายตัวแปรด้วยกัน จึงมิได้นำเสนอรายละเอียดในรูปของตารางต่าง ๆ เอาไว้ หากเป็นแต่เพียงการสรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามตามสมมติฐานที่มีอยู่ภายหลังจากที่มีการควบคุมตัวแปรทดสอบ เหล่านั้นแล้ว เท่านั้น

3. การวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยตัวแปรมากกว่า 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยใช้ประโยชน์จากสถิติที่เรียกว่า พหุคูณถอย (multiple regression analysis) ทำการวิเคราะห์บรรดาตัวแปรซึ่งคัดเลือกมาได้จากการวิเคราะห์ในขั้นต้น ๆ ว่าจะมีผลกระทบที่สำคัญต่อตัวแปรตาม การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะช่วยสรุปว่าในบรรดาตัวแปร

อิสระที่สำคัญทั้งหลายนี้ ตัวแปรอะไร เป็นตัวแปรที่น่าจะสำคัญที่สุดและสำคัญรอง ๆ ลงมา ตัวแปรที่น่ามาทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ จะถูกแปลงกลับสู่ลักษณะข้อมูลประเภทช่วง (interval scale) ทั้งหมด หลังจากที่ได้จัดเข้าสู่ลักษณะนามมาตรา (nominal scale) หรือหลายกรณีที่ถูกจัดเป็นข้อมูลเชิงอันดับ (ordinal scale) สำหรับนำไปวิเคราะห์ใน 2 ขั้นตอนแรก

จะอย่างไรก็ตาม การแปลความหมายจากผลของการวิเคราะห์ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ น่าจะเป็นการมองเพื่อให้ภาพกว้าง ๆ และในลักษณะเชิงเปรียบเทียบ (relative) มากกว่าจะเป็นผลสรุปที่สรุปโดยสมบูรณ์ (absolute) สำหรับแต่ละตัวแปรนั้น

และเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์สำหรับ 2 ขั้นตอนแรกจึงจำเป็นที่จะต้องจัดลักษณะตัวแปรบางตัวให้เป็นลักษณะกลุ่มหรืออันดับอย่างใดอย่างหนึ่งตามเนื้อหาของตัวแปร ซึ่งหากจัดเข้าเป็นลักษณะเชิงอันดับ 3 อันดับแล้ว จะอาศัยพิจารณา กำหนดช่วงคะแนนสูงสุดและค่าสุดของคะแนนค่าตอบในเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ โดยคะแนนค่าสุด ลำดับขึ้นไปร้อยละ 33.3 ถือว่าเป็นช่วงคะแนนค่า ตั้งแต่ร้อยละ 33.3 ถึงร้อยละ 66.6 เป็นช่วงคะแนนปานกลาง และร้อยละ 66.6 ขึ้นไป เป็นช่วงคะแนนสูง ฉะนั้น จึงอาจกำหนดช่วงคะแนนของตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ตัวแปรเกี่ยวกับความรู้สึกวิตกกังวล แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ความวิตกกังวลต่ำ หมายถึงคะแนนค่าตอบในช่วงระหว่างค่าสุดถึง 13 คะแนน ความวิตกกังวลปานกลาง หมายถึงคะแนนค่าตอบระหว่าง 14 ถึง 18 คะแนนและความวิตกกังวลสูง หมายถึงคะแนนค่าตอบตั้งแต่ 19 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพความสัมพันธ์ภายในโรงงาน ในระดับความสัมพันธ์ที่ไม่ดี หมายถึง คะแนนค่าตอบตั้งแต่ค่าสุดถึง 17 คะแนน ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง หมายถึง คะแนนค่าตอบตั้งแต่ 18 ถึง 28 คะแนน และระดับความสัมพันธ์ดี หมายถึง คะแนนค่าตอบตั้งแต่ 29 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับความรู้สึกมีอำนาจควบคุมต่อกระบวนการผลิต ในระดับที่มีอำนาจควบคุมต่ำ หมายถึง ช่วงระหว่างคะแนนค่าสุดถึง 23 คะแนน ระดับอำนาจควบคุมปานกลาง หมายถึง ช่วงระหว่างคะแนน 24 ถึง 35 คะแนนและระดับอำนาจ

ความคุมปานกลาง หมายถึง ช่วงระหว่างคะแนน 24 ถึง 35 คะแนนและระดับ
 อำนาจควบคุมกระบวนการผลิตสูง หมายถึง ช่วงคะแนนตั้งแต่ 36 คะแนน เป็นต้นไป
 ตัวแปรเกี่ยวกับแนวทรรศนะค่อการท่างาน ในระดับของการให้คูลค่าค่อ
 ความหมายภายในของงานเพียงเล็กน้อย หมายถึงช่วงคะแนนตั้งแต่ต่ำสุดถึง 13
 คะแนน ระดับการให้คูลค่าค่อความหมายภายในของงานปานกลาง หมายถึงคะแนน
 ตั้งแต่ 14 ถึง 20 คะแนน และระดับการให้คูลค่าค่อความหมายภายในของงานมาก
 หมายถึงคะแนนตั้งแต่ 21 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับความอ่อนไหวของอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของผู้ตอบ ความ
 อ่อนไหวของอารมณ์ในระดับต่ำ หมายถึง ตั้งแต่คะแนนต่ำสุดจนถึง 13 คะแนน
 ความอ่อนไหวของอารมณ์ในระดับปานกลาง หมายถึง ตั้งแต่ 14 ถึง 20 คะแนน
 และความอ่อนไหวของอารมณ์ในระดับสูง หมายถึง ช่วงคะแนนตั้งแต่ 21 คะแนน
 เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับภาวะความรู้สึกไร้อำนาจ ในระดับที่มีความรู้สึกไร้อำนาจ
 ต่ำ หมายถึงตั้งแต่คะแนนต่ำสุด จนถึง 5 คะแนน ระดับความรู้สึกไร้อำนาจปาน
 กลาง หมายถึงตั้งแต่คะแนน 6 ถึง 9 คะแนน และระดับความรู้สึกไร้อำนาจสูง
 หมายถึงตั้งแต่คะแนน 10 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับภาวะความรู้สึกไร้ความหมาย ระดับความรู้สึกไร้ความหมาย
 ต่ำ หมายถึงตั้งแต่คะแนนต่ำสุดจนถึง 8 คะแนน ระดับความรู้สึกไร้ความหมายปาน
 กลาง หมายถึงตั้งแต่คะแนน 9 ถึง 14 คะแนน และระดับความรู้สึกไร้ความหมาย
 สูง หมายถึงตั้งแต่ 15 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับภาวะความรู้สึกเอเลี่ยนเนชันจากตัวเอง ความรู้สึก
 เอเลี่ยนเนชันจากตัวเองในระดับต่ำ หมายถึงคะแนนตั้งแต่ต่ำสุดถึง 8 คะแนน
 ระดับปานกลาง หมายถึงตั้งแต่ 9 ถึง 14 คะแนน และระดับสูง หมายถึงตั้งแต่
 15 คะแนน เป็นต้นไป

ตัวแปรเกี่ยวกับภาวะความรู้สึกเอเลี่ยนเนชัน ในระดับต่ำหมายถึง ตั้งแต่
 คะแนนต่ำสุด ถึง 24 คะแนน ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนตั้งแต่ 25 ถึง

37 คะแนน และระดับสูง ตั้งแต่ 38 คะแนน เป็นต้นไป

การแปลค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

การแปลค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร อาศัย เกณฑ์อื่น เดียวกันไม่ว่าความสัมพันธ์นั้นจะ เป็นไปในทางบวกหรือในทางลบ ดังนี้คือ

± 0.70	หรือ	สูงกว่า	ความสัมพันธ์สูงมาก
± 0.50	~	± 0.69	ความสัมพันธ์สูง
± 0.30	~	± 0.49	ความสัมพันธ์ปานกลาง
± 0.10	~	± 0.29	ความสัมพันธ์ต่ำ
± 0.01	-	± 0.09	ความสัมพันธ์ที่อาจจะตัดทิ้งเสียได้
0.00			ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย